

Lausunto Vaasan hallinto-oikeudelle / valitukset ympäristöluvasta, Koillis-Savon Metsästys- ja ampumaseura ry ja Juankosken riistanhoitoyhdistys, Teerimäen ampumarata**Ympäristöjohtaja Tanja Leppänen**
Alueellinen ympäristönsuojelu

Vaasan hallinto-oikeus on pyytänyt 4.1.2019 mennessä ympäristö- ja rakennuslautakunnan sekä Kuopion terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa valituksista, jotka koskevat Koillis-Savon Metsästys- ja ampumaseura ry:lle ja Juankosken riistanhoitoyhdistykselle 23.8.2018 / § 54 Teerimäen ampumaradalla myönnettyä ympäristölupaa. Lausunnon antamiselle on saatu lisäaikaa 21.1.2019 saakka.

Esitys

Ympäristö- ja rakennuslautakunta, joka toimii sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena että kunnan terveydensuojeluviranomaisena, antaa valituksista Vaasan hallinto-oikeudelle seuraavan lausunnon:

Yksityisten henkilöiden tekemät valitukset

Ympäristö- ja rakennuslautakunta on katsonut ympäristölupapäätöksessä, että haulikkoradalle voidaan myöntää ympäristölupa, kun radan toiminnassa toteutetaan lupamääräysten 1 ja 9 mukaiset toimet. Näin toimittaessa haulikkoradan toiminnasta ei arvioida enää aiheutuvan ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Ympäristöluvassa on otettu huomioon haulikkoradan nykyisellään alueen pohjavedelle mahdollisesti muodostama riski. Sen sijaan pintavesien laajempi pilaantumisriski ei ole todennäköinen, koska kohonneita pintaveden lyijypitoisuuksia on analysoitu vain Teerimäensuolta johtavassa ojassa, ei esimerkiksi laajemmin Teerimäensuon pintavesissä muuten. Luvassa on kuitenkin määrätty pintavesitarkkailusta, millä voidaan seurata ja arvioida myös pintavesiin kohdistuvaa kuormitusta.

Luvan lupamääräyksessä 9 on määrätty haulikkoradalla tehtäväksi toimenpiteitä, joilla Teerimäensuolle kertyneen lyijykuormituksen ympäristölle, ennen kaikkea alueen pohjavedelle muodostama, riski voidaan poistaa tai ainakin vähentää sitä hyväksyttävälle tasolle. Alueen vesioloja ja lyijykuormitusta koskevat selvitykset osoittavat, että Teerimäensuolta pohjaveteen kohdistuva lyijykuormitus kulkeutuu pintavesiojassa radan pohjoispuolella olevaan Teerimäenlampeen, josta voi olla yhteys pohjavesiesiintymään. On mahdollista, että pintavedessä havaittu lyijy pidättyy maaperään, ennen kulkeutumista pohjaveteen, vaikka Teerimäenlammesta olisikin hydraulinen yhteys pohjaveteen.

Teerimäen pohjavesialueen pohjavesiolosuhteista, kuten virtauksista ja hydrologisista yhteyksistä, käytössä olevat tiedot ovat osin epävarmoja ja epätarkkoja, kuten hakemusasiakirjoista ja päätöksestä ilmenee. Pohjavesialueelle ollaan parhaillaan tekemässä Kuopion kaupungin ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen toimesta pohjavesialueen rakenneselvitystä ja virtausmallinnusta,

17.01.2019

joka tulee täsmentämään huomattavasti tietoja alueen pohjavesiolosuhteista. Selvitys saattaa muuttaa tietoa mm. pohjavesialueen rajauksista, virtauksista ja pohjaveden muodostumisvyöhykkeestä. Ampumarata sijaitsee nykyisen pohjaveden muodostumisvyöhykkeen eteläreunalla. Vieressä on myös maa-ainesten ottoalueita, joilla voi olla vaikutusta lähialueen pohjavesiolosuhteisiin. Selvityksen arvioidaan valmistuvan kesällä 2019. Sen pohjalta voidaan ottaa yksityiskohtaisemmin kantaa myös lupamääräyksen 9 mukaisiin kunnostustoimenpiteisiin ja arvioida eri kunnostusvaihtoehtoja.

Ympäristöluvassa on mahdollistettu haulikkoradan toiminta, jos radalla siirytään käyttämään teräshauleja. Kun samalla toteutetaan lupamääräyksen 9 mukaiset kunnostustoimet Teerimäensuolla haulikkoradan ampumasektorilla, teräshaulien käytöstä mahdollisesti aiheutuva riski, mihin valituksissa viitataan, jää vähäiseksi. Ympäristölupa siis edellyttää Teerimäensuon lyijykuormituksen poistamista ja/tai ampumasektorin vesi- ja mahdollisesti muiden ympäristöolosuhteiden muuttamista niin, että lyijy ei jatkossa muodosta pohja- tai pintavesille riskiä, vaikka haulikkoradalla käytettäisiin teräshauleja. Samalla estetään uuden lyijykuormituksen kertymistä ympäristöön. Luvassa ei ole määrätty yksityiskohtaisia toimenpiteitä Teerimäensuon kunnostuksesta, koska kyseeseen voi tulla hyvin monenlaiset ratkaisut tai niiden yhdistelmät, joilla voi olla myös merkittäviä eroja kustannuksissa ja teknisessä toteutuskelpoisuudessa. Ratkaisuun voi vaikuttaa myös v. 2019 valmistuva pohjavesialueen rakenneselvitys.

Valituksissa viitataan selvityksiin ”Pima-maiden vanhentamisen testijärjestelmän kehittäminen – lyijyä korvaavien haulien ympäristövaikutuksien tutkimukset, tutkimusraportti” (Ramboll, 13.12.2017) ja ”Riskinarviointi haulikkoradan lyijyn vaikutuksista maaperään, terveyteen ja pohjaveteen” (opinnäytetyö, Savonia ammattikorkeakoulu, 6.5.2011). Kyseiset selvitykset ovat olleet ympäristö- ja rakennuslautakunnan tiedossa ja käytössä lupapäätöstä annettaessa. Selvitysten johtopäätökset on näin ollen otettu huomioon päätöksessä. Kuten erityisesti Ramboll Finland Oy:n selvityksessä on todettu, selvityksen johtopäätöksiin teräshaulien käytön merkityksestä lyijyn käyttäytymiseen happamassa suomaastossa sisältyy myös tiettyjä epävarmuuksia. Metallien käyttäytyminen maaperässä riippuu lukuisista ympäristöolosuhteista ja myös mm. haulien metallikoostumuksesta. Mahdollisella raudan ja mangaanin liukoisuusmuutoksilla, mihin myös viitataan, ei lautakunnan näkemyksen mukaan ole vaikutusta laajemmin pohjavesialueella, vaan tämä vaikutus voi olla korkeintaan hyvin paikallinen Teerimäensuolla.

Alueen pohjavesitarkkailussa ei ole nykyiselläänkään todettu kohonneita metallipitoisuuksia pohjavedessä. Toteutettaessa ympäristöluvan mukaiset kunnostus- ja maaperän suojausratkaisut, metallikuormitus oleellisesti pienenee ja riski pohjavedelle edelleen vähenee. Luvassa on myös määrätty kattavasta pohja- ja pintavesitarkkailusta, mikä mahdollistaa ryhtymisen valvonnallisiin toimenpiteisiin, jos tarkkailussa havaitaan poikkeavia tuloksia.

Ampumatoiminnan aiheuttamaa melua koskien luvassa on annettu määräykset sekä sallittavista melutasoista, melutasojen varmistamisesta ja tarkkailusta sekä ratojen meluvaimennusratkaisuihin. Melusuojaustoimenpiteiden toteutukselle, kuten eräille muillekin toimenpiteille, lupamääräyksissä on annettu määräaikoja, jotka on asetettu niin, että toimenpiteet ovat realistisesti toteutettavissa. Ympäristölupa edellyttää radalla huomattavia ja osin merkittäviä kustannuksia aiheuttavia toimenpiteitä, mistä syystä niiden toteutus aikatauluja on pyritty luvassa jaksottamaan useammalle vuodelle.

17.01.2019

Äänenvaimentimien ehdotonta käyttövaatimusta on ole katsottu voitavan antaa, koska se ei välttämättä ole mahdollista kaikilla aseilla ja kaikissa käyttötilanteissa (mm. kilpailut). Toisaalta, kun otetaan huomioon muut meluntorjuntaa koskevat lupamääräykset ja käytettävissä oleva tieto ampumamelun taasoista ympäristössä, ei tätä senkään vuoksi voida pitää ehdottomana vaatimuksena.

Ampumamelun tasoja radan ympäristössä on mitattu vuosina 1990 ja 2015. Valituksessa ja myös ympäristöluvassa mainittu enimmäisäänitason 65 dB 20 %:n ajallinen ylitys Orikorvessa, on raportoitu vuoden 1990 melumittauksissa. Kyseiset mittaukset ovat varsin vanhoja, eikä radan käyttötilannetta ja tuloksia ole raportoitu nykyisten vaatimusten mukaisesti. Tästä syystä vuoden 1990 mittaustuloksia voi pitää lähinnä suuntaa-antavina. Vuoden 2015 mittaustulokset kuvaavat luotettavammin nykyisiä ampumamelun tasoja radan ympäristössä.

Kuten lupapäätöksen perusteluissa on todettu, radan käyttöturvallisuuteen liittyvät seikat eivät sisälly ympäristölupamenettelyn piiriin ja siksi niitä koskevia vaatimuksia ei ole sisällytetty lupaan. Ampumaradan turvallisuuteen, kuten harhaluoteihin ja taustavallien riittävyys, liittyvät seikat kuuluvat ampumaradan perustamislupaan, jonka myöntää ja jota valvoo poliisihallinto.

Ympäristöluvassa on annettu määräykset, mitä ratoja ja ampumapaikkoja sallitaan käytettävän. Lupamääräyksessä 14 lisäksi täsmennetty, mistä ammunta kivääri- ja pistooliradoilla on sallittua. Tämä jatkossa määrittelee mahdolliset toiminnot ja ampumapaikat. Ampumapaikoilla tulee olla pääsääntöisesti meluvaimennetut ampumasuojat ja maalialueilla tulee olla maaperäsuojaukset. Poikkeuksena tästä on haulikkorata, jossa lajien luonteesta johtuen ratkaisut eivät voi olla samanlaisia kuin kivääri- ja pistooliradoilla.

Lupamääräyksen 3 mukaiset kilpailujen aikaiset pidemmät toiminta-ajat voivat koskea vain todellisia, ennalta ilmoitettuja virallisia kilpailuja, joten sen nojalla toimintaa ei voida laajentaa koskemaan ratojen muuta toimintaa, kuten harjoitusammuntaa. Lupamääräyksen 3 mukaisilla juhlapyhillä tarkoitetaan uudenvuodenpäivää, loppiaista, pääsiäispyhiä (ml. pitkäperjantai), vappua, helatorstaita, helluntaita, juhannuspäivää, pyhäinpäivää, itsenäisyyspäivää ja joulunpyhiä. Tältä osin juhlapyhien määritelmä on yleisesti käytössä oleva ja vakiintunut.

Lupamääräyksen 3 mukaiset sallitut toiminta-ajat ovat samat, mitkä ampumaradalle on annettu Kuopion lääninhallituksen päätöksessä 29.10.1990 ja Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 24.5.1991. Sellaisten kilpailutapahtumien lukumäärä, jolloin sallitaan pidempi päivittäinen toiminta-aika, pohjautuu hakijan hakemukseen. Kilpailutapahtumille sallitaan pidempi päivittäinen toiminta-aika, jotta suuremmat kilpailut voidaan järjestää ilman poikkeusjärjestelyjä.

Toiminnanharjoittaja vastaa itse siitä, että toiminnassa noudatetaan ympäristölupaa ja sen määräyksiä. Toiminnanharjoittaja vastaa siitä, miten tämä käytännössä järjestetään ja toteutetaan ja että toiminnan omavalvonta on riittävää. Lautakunta ei pidä kohtuullisena, eikä välttämättä realistisenakaan sitä, että luvassa ehdottomasti edellytettäisiin vastuuhenkilön läsnäoloa aina, kun radalla on sallittu toiminta. Toiminnanharjoittaja voi varmistaa ratojen asianmukaisen toiminnan myös muilla keinoilla. Tätä asiaa koskien on annettu lupamääräys 7. Mahdollisiin ympäristöluvan vastaisiin väärinkäytöksiin puututaan tarvittaessa valvontaviranomaisen toimesta.

17.01.2019

Valituksissa viitataan kahden muun ampumaradan ympäristölupaan. Lautakunta ei ota kantaa niihin, koska ympäristöluparatkaisut perustuvat aina tapauskohtaiseen harkintaan ja paikallisiin olosuhteisiin. Tämän vuoksi eri ratojen luissa voidaan päätyä erilaisiin ratkaisuihin ja vaatimuksiin. Esimerkiksi Jyväskylän Vihtakankaan ampumarata on kokonaisuudessaan pohjavesialueen muodostumisvyöhykkeellä, kun taas Teerimäen haulikkoradan ampumasektori Teerimäensuolla rajautuu muodostumisvyöhykkeen ulkopuolelle.

Hakemuksesta ja sen vireilläolosta on tiedotettu kirjeellä maanomistajia ja kiinteistöjen haltijoita noin 2 km:n säteellä ampumarata-alueesta, joten kaikilla asianosaisilla on ollut mahdollisuus esittää muistutuksia ja mielipiteitä. Näin myös maanomistajilla, jotka omistavat maita Teerimäensuohon rajoituen.

Toiminnanharjoittajan valitus

Toiminnanharjoittajan jättämään valitukseen ei kaikin osin voida ottaa yksilöidysti kantaa, koska vaatimukset ovat osin epäselvät ja niitä ei ole perusteltu mitenkään.

Toiselle luodikkoradalle ympäristölupaa ei ole myönnetty, koska ympäristölupahakemuksessa on todettu, että rata on poistettu käytöstä. Mikäli rata halutaan ottaa uudelleen käyttöön, tulee ampumaradan ympäristölupaan hakea muutosta asianmukaisten suunnitelmien pohjalta.

Toimintamontulla tarkoitettaneen ns. practical-ammunnan paikkaa. Tälle paikalle ei ole katsottu voitavan myöntää ympäristölupaa. Perustelut tälle ilmenevät lupapäätöksestä. Ampumapaikan käyttömahdollisuus ei riipu siitä, mitkä olisivat mahdollisia käyttäjäryhmiä.

Radan sallittujen käyttöaikojen ja juhlapyhien tulkinnan osalta lautakunta viittaa aiemmin mainittuihin näkökohtiin, jotka on kerrottu yksityisten henkilöiden valitusten yhteydessä.

Valmistelija
Erkki Pärjälä
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 2142

Päätösehdotus

Ympäristöjohtaja Tanja Leppänen

Lautakunta hyväksyy ympäristöjohtajan esityksen.

Päätös

Merkittään, että rakennustarkastaja Ilkka Korhonen poistui esteellisenä (intressijäävi) kokouksesta tämän asiakohdan käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

